

MATURITA 2014

EXTERNÁ ČASŤ

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **90 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva typy odpovedových hárkov:
 - Do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
 - Do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno slovo alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Зразок № 1

Мова стін

Графіті – сучасний настінний живопис, певна художня композиція, виконана кольоровими фарбами на стіні будинку. Виник він у вуличних джунглях Америки та на похмурих стінах нью-йоркського метрополітену.

Звичайно, подібне мистецтво викликало незадоволення муніципальної влади, але жодні заборони не зупинили навалу настінних фантазій.

У 80-ті роки в США розвиваються різні школи цього мистецтва. Сьогодні Захід вгамовано терпить бойовий розпис власних вулиць, періодично нагадуючи через місцеву пресу, на яких будинках малювати можна, а на яких ні.

До України графіті прийшло нещодавно. Але, незважаючи на короткий термін існування цього стилю в Україні, у Києві вже існує Графіті-клуб, при якому створено школу для художників-початківців.

Графіті – це щось більше, ніж звичайні малюнки на стінах. Разом з особливою музикою, брейк-дансом, та певним світоглядом воно є складовою частиною молодіжної хіп-хоп культури.

Українське графіті вже зараз має свою особливість, притаманну нашій ментальності взагалі. Вона виражається у плавності, округлості форм, відсутності вульгарності, реклам и та ідеологічної пропаганди.

(З журналу)

01 З якої країни розширилось мистецтво графіті?

- (A) із Словаччини
- (B) з України
- (C) з Америки
- (D) з Китаю

02 У котрій державі можуть початківці вивчити вуличний стиль графіті?

- (A) у Франції
- (B) в Україні
- (C) у США
- (D) у Словаччині

03 Графіті – це

- (A) фотографії на стінах.
- (B) живопис в інтер'єрі.
- (C) старовинне мистецтво.
- (D) частина хіп-хоп культури.

04 Знайдіть особовий займенник.

- (A) мій
- (B) хто
- (C) вони
- (D) нічий

05 Художній опис місцевості – це

- (A) портрет.
- (B) інтер'єр.
- (C) екстер'єр.
- (D) пейзаж.

06 У якому словнику пояснено лексичні значення слів?

07 Як називаються слова, що прийшли до нас з інших мов?

*Село на нашій Україні –
неначе писанка село.*

08 Який розділ мовознавчої науки вивчає частини мови?

Зразок № 2

Встаньте, бійці і командири! Обнажіть голови! Поговоримо сьогодні про те, як боровся зі смертю прекрасний російський юнак, капітан повітряних морів Віктор Гусаров у величні дні Вітчизняної війни на підбитому літаку під хмарами, під вогнем противника...

Довго літав у небесах винищувач Гусаров. Літав над монгольськими горами, над Халхин-Голом бився і там противник зрозумів його і почав поважати. А на Вітчизняну велику народну війну Гусаров ринув з перших днів.

Сто раз він вилітав з рідних аеродромів у бій. Сто бойових вильотів! Сто ураганів у груди! Сто вулканів ненависті!

З яким хвилюванням вживались в небеса на Захід його бойові друзі! Але завжди з усіх бур, з дощів, осколків і куль приводив він, Гусаров, свою шестірку з перемогою і посміхався потім, як велике дитя...

Олександр Довженко

09 Визначіть стиль тексту.

- (A) розмовно-побутовий
- (B) художній
- (C) науковий
- (D) офіційно-діловий

10 Олександр Довженко не є автором твору

- (A) „Зачарована Десна“.
- (B) „Україна в огні“.
- (C) „Щорс“.
- (D) „Прапорonoсці“.

11 У якому реченні означення виражено займенником?

- (A) Наш садок виблискує самоцвітами.
- (B) Ми любимо сніжну зиму.
- (C) Різдвяні свята – це завжди радість.
- (D) Ялинку прикрасили новорічними іграшками.

12 У котрому варіанті допущені помилки при написанні слів з великої букви?

- (A) Микола Мушинка, Україна, Високі Татри
- (B) Східна Словаччина, Верховна Рада України, місто Пряшів
- (C) Свидник, Словаки, Союз Русинів-Українців СР
- (D) Карпати, Червона Шапочка, Відень

13 Етимологія – розділ мовознавства, який вивчає

- (A) лексику, тобто сукупність слів певної мови.
- (B) звукову будову мови – способи утворення звуків та їх акустичні властивості.
- (C) лексичні значення мовних одиниць – окремих слів, фразеологізмів і т. ін.
- (D) походження слів та їхні генетичні зв'язки з іншими словами.

14 З тексту зразка № 2 випишіть звертання.

15 Випишіть із зразка № 2 складений дієслівний присудок.

16 Назвіть другорядні члени речення у простому реченні *Довго літав у небесах винищувач Гусаров.*

Зразок № 3

**Міжнародний симпозиум до 90-ліття народження
Ореста Зілинського**

21 березня ц. р. в стінах старовинного празького „Клементінума” відбувся симпозиум, присвячений 90-літтю з дня народження визначного українського фольклориста та літературознавця Ореста Зілинського (1923 – 1976), усе творче життя якого було пов'язане з Чехією. Організатором симпозиуму була Слов'янська бібліотека в Празі (директор Лукаш Бабка), а його доповідачами – визначні науковці з України (Алла Атаманенко, Ольга Бенч, Лариса Вахніна, Іван Драч, Микола Жулинський, Роман Лубківський, Ростислав Радишевський та Ганна Скрипник), Чехії (Іржі Вацек, Надія Валашкова, Петер Калина та Давід Свобода) й Словаччини (Микола Мушинка та Мирослав Сополіга). Кожен з них розглянув внесок О. Зілинського в україністику з іншої точки зору. Були це доповіді про О. Зілинського як дослідника давньої української літератури, української літератури ХІХ – ХХ століть, про його внесок в українську фольклористику тощо. Кожну з цих ділянок він збагатив працями, які значно випередили офіційні гуманітарні науки. Прозвучали й доповіді про біографію вченого та спогади людей, які знали його особисто. Особливо цікавою була доповідь працівника Інституту по дослідженню тоталітних режимів Давида Свободи про невдалі спроби чехословацьких та совієтських органів безпеки завербувати О. Зілинського до своєї агентури та постійне стеження за ним й іншими українцями Чехії цих органів.

(<http://zakarpattya.net.ua/Special/108435-Praha-i-Kyiv>)

17 Орест Зілинський

- (A) науковець.
- (B) письменник.
- (C) режисер.
- (D) співак.

18 Ювілей Ореста Зілинського відзначили

- (A) у Словаччині.
- (B) у Чехії.
- (C) у Польщі.
- (D) у Болгарії.

19 Симпозіум це –

- (A) іспити випускників.
- (B) бесіда викладачів.
- (C) нарада фахівців одного профілю.
- (D) реферати учасників конференції.

20 Фольклор це –

- (A) ліро-епічний твір на родинну тематику.
- (B) народні епічні твори героїчного змісту.
- (C) народні епічні твори трагічного змісту.
- (D) усна творчість трудового народу.

21 Скільки доповідачів із Словаччини взяло участь у святкуванні Ореста Зілінського?

- (A) двоє
- (B) троє
- (C) четверо
- (D) п'ятеро

22 Напишіть синонім до слова *біографія*.

23 Що вивчає лексикологія?

24 Які слова називаються неологізмами?

Зразок № 4

Дмитро Павличко

*... Жити буде наша мова,
Зоряниця Кобзаря,
Зірка Лесина й Франкова,
Рильського ясна зоря!
Ми самі себе помножим,
Ми народимся стокрот,
Ми собі самі поможем,
Якщо справді ми — народ!...*

25 Наведений зразок належить

- (A) до ліричних творів.
- (B) ліро-епічних творів.
- (C) епічних творів.
- (D) драматичних творів.

26 Під зоряницею Кобзаря письменник має на увазі

- (A) Тараса Шевченка.
- (B) Леоніда Глібова.
- (C) Марусю Чурай.
- (D) Панаса Мирного.

27 Укажіть жанр твору Тараса Шевченка „Катерина“.

- (A) балада
- (B) ліро-епічна поема героїчного характеру
- (C) сатирична поема
- (D) ліро-епічна соціально-побутова поема

28 Тарас Шевченко не написав твір

- (A) „Тополя“.
- (B) „Новина“.
- (C) „І мертвим, і живим...“.
- (D) „Назар Стодоля“.

29 Який ювілей Тараса Шевченка відзначає громадскість у 2014 році?

- (A) 200-літній
- (B) 250-літній
- (C) 300-літній
- (D) 350-літній

30 Назвіть вид римування поезії зразка № 4.

31 Який це художній засіб?

*Село на нашій Україні –
неначе писанка село.*

32 Доповніть слово до автобіографічного вірша Тараса Шевченка.

Мені минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?

Зразок № 5

ІВАН КАРПЕНКО-КАРИЙ

ХАЗЯЇН

Комедія в 4 діях

(Скорочено)

ДІЯ ДРУГА

Сад, ґанок, клумби, ослони.

Пузир несе покупку. Феноген, поцілувавши його в руку, бере покупку. У Пузиря борода підстрижена і видно на шиї орден.

Марія Іванівна: Не говори, дочко, про хліб, може, тато з дороги гнівний, а ми виберем час і скажем йому.

Соня: Не можу, мамо, ждать! Треба зараз говорить, щоб люди завтра їли і добрий хліб, і кращий борщ!

Пузир: Здорові були! Грієтесь на сонечку, ну й я посидю з вами!

Соня (цілує його в руку): Як вам їздилось, таточку?

Пузир: Нічого, добре.

Марія Іванівна: Що це ти зробив?

Пузир: А що?

Марія Іванівна: Бороду підрізав, чи що?

Соня: І справді... Для чого ви, таточку, підрізували бороду?

Пузир: Для чого підрізав? Ха-ха-ха! Хіба ви нічого не бачите?

Соня і Марія Іванівна: Ні, нічого!

Пузир: Ото сліпі! Так гляньте сюди. (Показує на шию). Що це?

Марія Іванівна: Хрест!

Пузир: Хрест. Та який хрест?

Соня: Орден.

Пузир: Станіслава другої степені на шию!

Феноген (підходить): Дозвольте поцілувати!

Пузир: Цілуй.

33

Назвіть справжнє прізвище Івана Карпенка-Карого.

- (A) Тарковський
- (B) Садовський
- (C) Саксаганський
- (D) Тобілевич

34 За жанром п'єси „Хазяїн“, „Сто тисяч“ –

- (A) трагедія.
- (B) комедія.
- (C) драма.
- (D) трагікомедія.

35 Укажіть термін, який відповідає такому визначенню: „Коротке висловлювання, зауваження одного співбесідника на слова іншого“.

- (A) діалог
- (B) монолог
- (C) репліка
- (D) цитата

36 Укажіть, якими були образи, створені українськими драматургами 70 – 90 рр. ХІХ ст.

- (A) класичними
- (B) романтичними
- (C) реалістичними
- (D) сентиментальними

37 Водяник, Русалка, Потерчата, Перелесник – це дійові особи з твору

- (A) „Хазяїн“ Карпенка-Карого.
- (B) „Лісова пісня“ Лесі Українки.
- (C) „Енеїда“ І. Котляревського.
- (D) „Причинна“ Т. Шевченка.

38 Під якою назвою учасники „Руської трійці“ видавали збірку фольклорних і власних творів?

39 Хто є автором цих творів: „Дорогою ціною“, „В путях шайтана“, „Цвіт яблуні“, „Тіні забутих предків“?

40 Як називається заключна частина твору, в якій розповідається про подальшу долю героїв?

Зразок № 6

Ліга чемпіонів.

У півфіналі „Реал“ зіграє з „Боруссією“, „Баварія“ – з „Барселоною“

12-го квітня відбулося жеребкування півфінальних матчів Ліги чемпіонів і Ліги Європи.

Право зіграти за вихід у фінал отримали іспанські гранди „Реал“ і „Барселона“, а також дві німецькі команди – мюнхенська „Баварія“ і дортмундська „Боруссія“.

Жеребкування провів экс-нападник збірної Нідерландів Руд ван Ністелрой, з легкої руки якого і визначилися наступні пари:

„Баварія“ (Німеччина) – „Барселона“ (Іспанія)

„Боруссія“ (Німеччина) – „Реал“ (Іспанія)

Півфінальні матчі будуть зіграні 23/24 квітня і 30 квітня/1 травня. Господарем фіналу, який відбудеться на стадіоні „Вемблі“ 25 травня, буде переможець пари „Боруссія“ – „Реал“.

(З газети)

41 З наведеного зразка можна ознайомитися з результатами

- (A) жеребкування 1/2 фіналу Ліги Європи.
- (B) матчу 1/2 фіналу Ліги Європи.
- (C) жеребкування 1/2 фіналу Ліги Америки.
- (D) жеребкування 1/2 фіналу Ліги Азії.

42 Чиї команди зіграють матч?

- (A) українські й російські
- (B) німецькі й іспанські
- (C) німецькі й португальські
- (D) іспанські й словацькі

43 Діалектні слова – це

- (A) слова, які розуміють і вживають усі.
- (B) слова, вживання яких обмежене певною місцевістю.
- (C) слова, які використовують представники певних професій.
- (D) незрозумілі слова.

44 Одна із балад Івана Драча має назву

- (A) „Балада про тополю“.
- (B) „Балада про картоплину“.
- (C) „Балада про соняшник“.
- (D) „Балада про троянду“.

45 Позначте рядок, в якому в усіх словах потрібно поставити м'який знак.

- (A) матч□, мід□, рол□, мен□ший
- (B) кін□, сім□, кров□, буквар□
- (C) Хар□ків, тін□, син□ій, вос□мий
- (D) бат□ко, с□омий, квітен□, словац□кий

46 Числівник 12-го (квітня) розпишіть словом.

47 Які прикметники відповідають на питання *чий? чия? чиє?*

48 Напишіть довгі форми прикметників до наведених *повен, рад, зелен.*

Зразок № 7

БОГДАН-ІГОР АНТОНІЧ
Народився Бог на санях

*Народився Бог на санях
В лемківському містечку Дуклі.
Прийшли лемки у крисанях
І принесли місяць круглий.*

*Тешуть теслі з срібла сани,
Стелиться сніжиста путь.
На тих санях в синь незнану
Дитя Боже повезуть.*

*В ніч у снігові завії,
Крутяться навколо сні.
У долоні у Марії,
Місяць золотий горить.*

*Сходить сонце у крисані,
Спить слав'янське Дитя.
Ідуть сани, плаче Пані,
Снігом стелиться життя.*

49 Український поет лемківського походження, автор збірок „Три перстені“, „Зелене Євангеліє“, „Книга Лева“

- (A) Богдан-Ігор Антонич
- (B) Степан Гостиняк.
- (C) Василь Стефаник.
- (D) Маруся Няхай.

50 „Лемки у крисанях“, які „принесли місяць круглий“, є героями твору

- (A) Миколи Вороного.
- (B) Максима Рильського.
- (C) Богдана-Ігоря Антонича.
- (D) Павла Тичини.

51 Прийшли лемки у крисанях і принесли місяць круглий. Під словом *місяць* мається на увазі

- (A) сонце.
- (B) хліб.
- (C) земля.
- (D) тарілка.

52 Основна ознака віршованої мови

- (A) рима.
- (B) ритм.
- (C) підтекст.
- (D) строфа.

53 Хто є автором цих творів: „Тронка“, „Твоя зоря“, „Берег любові“, „Прапорonosці“?

- (A) Михайло Стельмах
- (B) Іван Багрянйий
- (C) Олесь Гончар
- (D) Іван Драч

54 До слова *путь* напишіть синонім.

55 Напишіть пропущені букви.

М□ в раї пекло розвели,
А в Т□бе другого благаєм,
З братами т□хо живемо,
Лан□ братами оремо
І їх сльозам□ поливаєм.

56 Якого роду іменники належать до третьої відміни?

Зразок № 8

В історичних і краєзнавчих музеях України зберігається багато прикрас, предметів розкоші та домашнього вжитку, які відображають побут і художні смаки стародавніх слов'ян – від початку заселення території України до утворення Київської Русі.

Розвиток українського народного мистецтва поділяють на три основні етапи. У перший період (XIV – перша половина XVI ст.) відчувається вплив давньоруських традицій, а другий (друга половина XVI – перша половина XVII ст.) характеризується розквітом ремесел і заснуванням ремісницьких цехів. На цих етапах декоративно-ужиткове мистецтво було селянським та родинним.

Речі виготовлялися для домашнього вжитку. Третій період (друга половина XVII – XX ст.) – час найвищого розквіту художніх промислів. Саме тоді було створено найвидатніші пам'ятки декоративно-ужиткового мистецтва.

Серед багатьох видів народного мистецтва значне місце належить різьбярству. Різьблення по дереву було поширене в усій Україні, особливо в лісовій смузі. Ним прикрашалися найважливіші деталі житла: різні дерев'яні півні сиділи на дахах, квіти оплітали одвірки й вікна. Різьбленими були й полиці-мисники. Особливо вражала багатством різьблених прикрас народна архітектура карпатських сіл. Гуцульські майстри використовували геометричні орнаменти, на лемківських витворах оживали виноградне, дубове й калинове листя, квіти соняшника.

За В. Скляренко

57 У котрому столітті виникали ремісницькі спілки?

- (A) у п'ятнадцятому
- (B) у шістнадцятому та сімнадцятому
- (C) у вісімнадцятому та дев'ятнадцятому
- (D) на зламі дев'ятнадцятого та двадцятого

58 Різьблення у минулому прикрашало

- (A) доми українців.
- (B) подвір'я українців.
- (C) колодязі українців.
- (D) кухні українців.

59 Основна функція наукового стилю

- (A) повідомлення.
- (B) спілкування.
- (C) інсценування.
- (D) повторювання.

60 Назвіть жанри наукового стилю.

- (A) вірш, роман, повість
- (B) протокол, доручення, лист
- (C) монографія, анотація, реферат
- (D) фейлетон, памфлет, дискусія

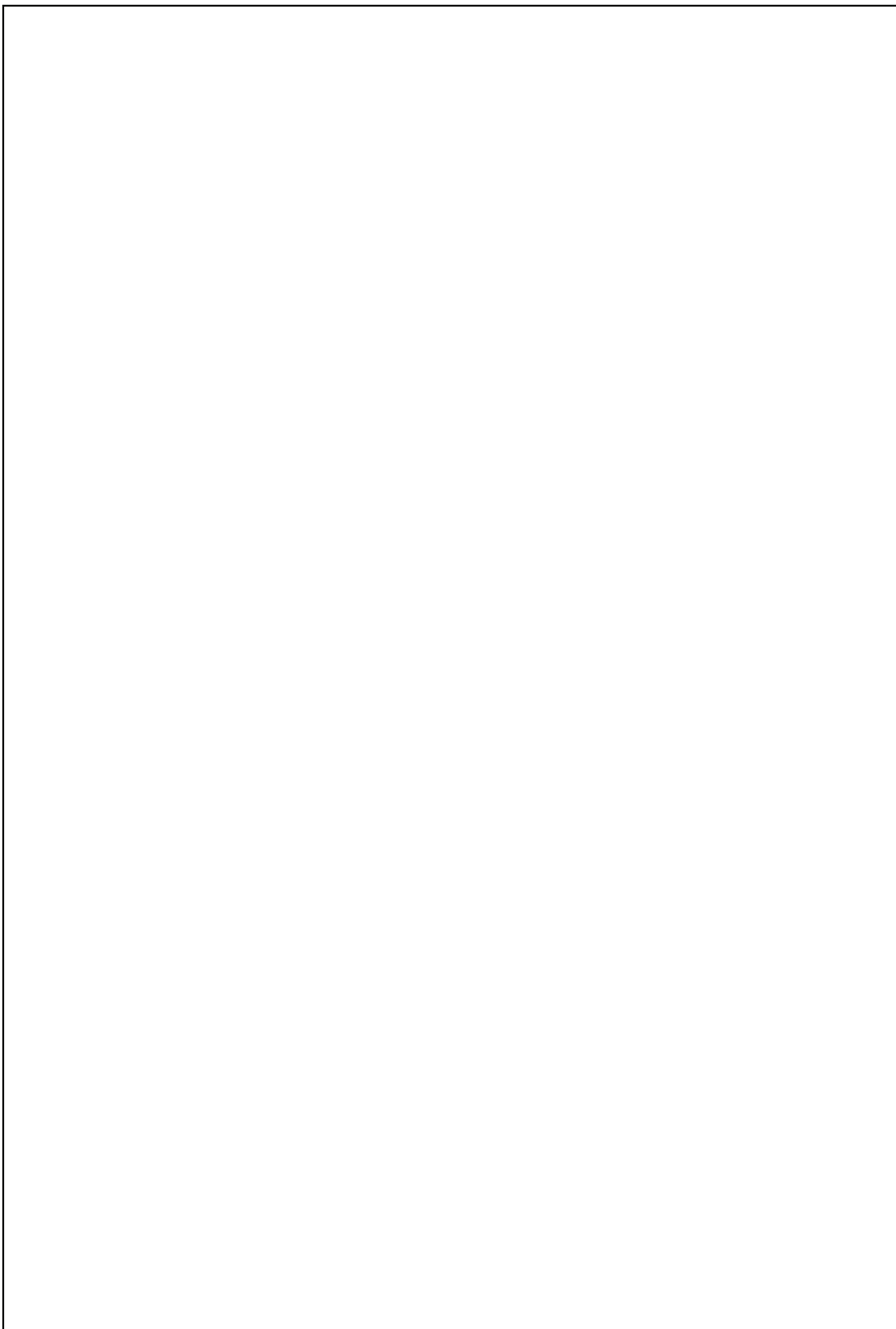
61 Наукові поняття позначають

- (A) діалектизми.
- (B) неологізми.
- (C) терміни.
- (D) фразеологізми.

62 Де застосовується науковий стиль?

63 Назвіть основні ознаки наукового стилю.

64 Які речення за структурою переважають у науковому стилі?

Pokyny na vyplňovanie odpoveďového hárka

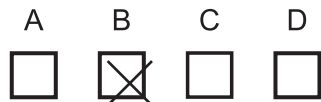
Odpoveďové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko písuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

- Nesprávne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

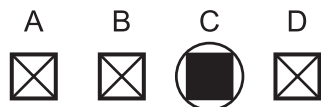

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov.
V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpoveďový hárak.

- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpoveďového hárka čitateľne písaným alebo tlačným písmom. Pri použití tlačného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!